

Avl efter overlevelse er vigtigt

Af Emma Carlén, Växä Sverige, oversat af Anders Fogh, VFL Kvæg

Tidlig død og udsætning af både kvier og køer er forbundet med store økonomiske tab i mælkeproduktionen. Beregning af avlsværdital for overlevelse/holdbarhed er almindeligt hos køer i mange lande, mens avlsværdital for bedre overlevelse hos kvier er på vej i enkelte lande. I et engelsk studie er overlevelse hos renrace-de Holstein-kvier og køer-undersøgt.

Den samlede dødelighed for kvier, som enten er døde på bedriften eller sendt til slagtning, var omkring 14 % i perioden fra to dage efter kælvning op til 25 måneders alderen. Dødeligheden var klart størst i den første måned af kviers liv, og derefter faldt den indtil en alder på 16 måneder, hvorefter den igen steg svagt. Blandt de døde kvier afgik omkring 90 % fra bedriften (død eller aflivet), mens 10 % blev slagtet, hvilket indikerer en høj andel af ufrivillig udsætning.

Den produktive levetid for køer, der døde i 2009, var 6,8 år, og de producerede mælk i 4,3 år, hvilket svarede til 3,6 laktationer. Tidspunkterne, hvor de fleste køer blev udsat, var 13, 26, 38, 50 og 62 måneder efter første kælvning. De fleste køer blev således udsat i slutningen af en laktation eller i starten af næste laktation. Også blandt køerne blev mange udsat ufrivilligt. Der var således omkring 30 %

af alle køer, som blev aflivet eller døde på gården.

Arvbarheden for overlevelse er lav, både hos kvier og køer (omkring 1 % og 6 %), hvilket betyder, at fodring, pasning mm. i høj grad påvirker disse egenskaber. På trods af en lav arvbarhed er der store forskelle på holdbarheden blandt afkom efter tyrene. Eksempelvis var overlevelsen hos kvierne op til 24 måneder efter den avlsmæssigt bedste fjerdedel af tyrene 4 % højere end døtrene efter de 25 % dårligste tyrene. Dette viser, at det er muligt at avle for bedre overlevelse.

I undersøgelsen fandt man også en gunstig avlsmæssig sammenhæng mellem overlevelse hos kvier og køer. Dette betyder, at tyrene, der giver kvier med god overlevelse i opdrætsperioden, også har en tendens til at give køer et længere produktivt liv. Selv om der er en gunstig sammenhæng, er det dog nødvendigt at avle efter overlevelse hos både kvier og køer for at opnå en mærkbar fremgang. Dette gøres mest effektivt ved også at inkludere overlevelse for kvier i avlsmålet.

NAV-resultater

Fra et nordisk perspektiv NAV har i mange år beregnet avlsværdital for holdbarhed hos malkekøer. De arvbarheder, der bruges i de nordiske lande, er 6-7 %, hvilket er på niveau med resultatet i den engelske

undersøgelse. Da der er forskellige årsager til afgang afhængig af om køerne udsættes til slagtning eller dør/aflives på bedriften, undersøges det i et dansk pilotprojekt i 2013/2014, om der kan opnås bedre avlsværdital ved at tage dette i betragtning.

De fundne arvbarheder for overlevelse i opdrætsperioden er på niveau med resultater fra en dansk pilotundersøgelse. Det er planlagt, at NAV offentliggøre et avlsværdital for overlevelse hos ungdyr i 2014. Avlsværditallet baseres på registreringer hos både kvie- og tyrekalve

Kilde: Pritchard et al. 2013. Understanding the genetics of survival in dairy cows. J. Dairy Sci. 96:3296-3309.

